

TEKST: MGR JUSTYNA STANEK, FARMACEUTA KLINICZNY,
KIEROWNIK APTEKI SZPITALNEJ ŚCO

PREHABILITACJA: opieka farmaceuty klinicznego

**Katarzyna Bałchanowska, Małgorzata Mroczek,
Sylvia Fajdek, Justyna Stanek – farmaceuci kliniczni**

Farmaceuci, w ramach opieki farmaceutycznej w Gabiniecie Prehabilitacji skupiają się na następujących obszarach:

- edukacja pacjentów w zakresie zalecanej suplementacji,
- weryfikacja aktualnie stosowanej farmakoterapii, analiza potencjalnych nieprawidłowości i interakcji lekowych,
- edukacja w zakresie dostępnych w aptekach preparatów ułatwiających walkę z nałogiem palenia papierosów.

Pacjenci onkologiczni, stojąc w obliczu tak ciężkiej perspektywy jaką jest leczenie onkologiczne, sięgają bardzo często (nawet 60% pacjentów) po różne specyfiki – suplementy diety, niestety nierzadko niewiadomego pochodzenia. Informacje o tych preparatach pojawiające się na różnych platformach/sklepach internetowych zachęcają pacjentów do ich zakupu i stosowania. Sugerując efekty terapeutyczne niepotwierdzone badaniami klinicznymi, nie tylko wprowadzają chorych w błąd, ale również narażają na wysokie koszty finansowe. Niestety, powszechnym jest ukrywanie przez chorych tego faktu przed lekarzem prowadzącym. Pacjenci nie mają świadomości, że zażywanie tych specyfików generuje ryzyko interakcji lekowych, zbędnego obciążenia organizmu,

co w konsekwencji może prowadzić do zmian w farmakokinetyce (stężeniu leku lub jego metabolitów w ustroju w czasie) stosowanych leków onkologicznych. Dlatego też szeroko rozumiana edukacja w tym zakresie przyczynia się do zwiększenia bezpieczeństwa pacjenta oraz zapobiega zaburzeniu podstawowego – najważniejszego procesu leczenia.

Towarzystwa naukowe, zajmujące się opieką prehabilitacyjną głównie przed zabiegami chirurgicznymi, ale również przed chemo- i radioterapią, opracowały standardy suplementacji dającej potwierdzone badaniami korzyści zdrowotne. Zadaniem farmaceuty jest ukierunkowanie pacjenta na stosowanie suplementacji zgodnie z aktualną wiedzą oraz pomoc w doborze preparatów pod względem zawartości, dawek i producenta.

Jednym z punktów przygotowania pacjenta do zabiegu operacyjnego oraz leczenia onkologicznego jest walka z nałogami. Farmaceuta pomaga w zakresie doboru dostępnych w aptekach otwartych preparatów ułatwiających walkę z nikotynizmem. W zależności od stopnia uzależnienia oraz preferencji pacjenta dobór odpowiedniej postaci farmaceutycznej oraz dawki zwiększa szanse na osiągnięcie sukcesu.

Kluczowym aspektem pracy farmaceuty jest weryfikacja stosowanej przez pacjentów farmakoterapii. Polacy należą do społeczeństw o najwyższym wskaźniku stosowania leków bez zlecenia lekarskiego. Generuje to ryzyko działań niepożądanych oraz interakcji lekowych. Dlatego też pacjenci przyjmujący wiele leków powinni korzystać z porady farmaceuty, który przeprowadzi tzw. konsyliację lekową i zweryfikuje ryzyko potencjalnych interakcji. Farmaceuci przygotowują pełną listę stosowanych przez pacjenta leków, weryfikują prawidłowe dostosowanie postaci leku do możliwości pacjenta, eliminują te same leki pod różnymi nazwami handlowymi oraz leki z tych samych grup terapeutycznych, gromadzą dane na temat działań niepożądanych oraz wykrywają potencjalne interakcje np. leków podawanych okołoperacyjnie ze stosowaną farmakoterapią. W ramach specyfiki szpitala onkologicznego farmaceuci służą pomocą w informacji na temat leczenia onkologicznego. Wyjaśniają trudne dla pacjentów pojęcia, takie jak chemioterapia, leczenie celowane czy immunoterapia. ■